

แบบฟอร์ม Knowledge Capture

เรื่อง การทำวนเกษตรในแปลงปลูกไม้ยูคาลิปตัส

สรุปโดย นายธাত্রี มีแก้ว หัวหน้างาน (ระดับ 6) งานสวนป่าดงชี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

เขตอุบลราชธานี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. บริบทหรือความเป็นมา

ระบบ วนเกษตร หรือ Agro-Forestry เป็นศาสตร์ของการจัดการทรัพยากรในพื้นที่เพาะปลูก (Land resource managemeng) อย่างเป็นระบบ โดยผสมผสาน การทำป่าไม้ (Forestry) การเพาะปลูกพืช (Agriculture) การทำปศุสัตว์ และการประมงเลี้ยงสัตว์น้ำ Animal husbandry, Aquaculture & Fisheries หรือนัยหนึ่งก็คือการทำวนเกษตรโดยรวมหลากหลายชนิดของพืชและสัตว์มาไว้ในผืนดินเดียวกัน อย่างเหมาะสมและมีความสมดุล เพื่อให้ระบบมีความคล้ายคลึงกับระบบนิเวศป่าทางธรรมชาติ ที่ความซับซ้อนและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยผลผลิตจากพืชและสัตว์ที่เกิดขึ้น จะเป็นตัวเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรในดิน ในธรรมชาติบริเวณนั้นแบบองค์รวม เกิดผลผลิตหลากหลาย และหมุนเวียนธาตุอาหาร ให้สมดุลและมีเสถียรภาพและความยั่งยืนระยะยาว โดยสรุป การทำเกษตรแบบวนเกษตร ที่ดีจะช่วยเพิ่มความสามารถของผืนดินในการซึมซับน้ำ การรักษาน้ำใต้ดิน และลดการสูญเสียหน้าดิน

2. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

1. ผู้รับข้อตกลงให้สัญญาว่าจะไม่นำที่ดินไปจำหน่าย โอนสิทธิ ให้แก่บุคคลอื่นและจะปฏิบัติตามคำสั่งระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดของ อ.อ.ป. ที่เกี่ยวข้อง ที่จะกำหนดขึ้นใช้ในปัจจุบันหรือกำหนดขึ้นใช้ในภายหน้า และรับว่าจะให้ความช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามป้องกันผู้กระทำความผิดกฎหมายหรือผู้บุกรุกในเขตพื้นที่บริเวณสวนป่า

2. ผู้รับข้อตกลงต้องปลูกพืชไร่ในแปลง โดยเว้นระยะห่างจากต้นไม้ไม่น้อยกว่า 0.75 เมตร และผลผลิตพืชไร่ที่ได้เป็นของผู้รับข้อตกลงทั้งสิ้น

3. ผู้รับข้อตกลงต้องดูแลรักษาทรัพย์สินของสวนป่า เช่น ต้นไม้ หน่อและตอไม้เดิม หากผู้รับข้อตกลงหรือบริวารทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของสวนป่า ผู้รับข้อตกลงยินยอมชดเชยค่าเสียหายให้สวนป่าทุกประการ โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น หากความเสียหายที่เกิดขึ้นเข้าข่ายความผิดตามกฎหมายสวนป่าจะดำเนินการเอาผิดตามกฎหมาย

4. เจ้าหน้าที่หรือพนักงานสวนป่า สามารถเข้าไปในพื้นที่แปลงวนเกษตร เพื่อปฏิบัติงานหรือตรวจตราทรัพย์สินได้ตลอดเวลา

5. ผู้รับข้อตกลง...

5. ผู้รับข้อตกลงต้องไม่ปลูกไม้ยืนต้นและสิ่งก่อสร้างอันเป็นลักษณะโรงเรียนทั้งชั่วคราวหรือถาวร เพื่อเป็นการอาศัยในพื้นที่แปลงวนเกษตรที่ได้รับอนุญาต รวมถึงสิ่งก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินของสวนป่า

6. เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเสร็จ ผู้รับข้อตกลงต้องกำจัดเศษเหลือที่ตกค้างให้สะอาดเรียบร้อยเพื่อมิให้เป็นเชื้อไฟ หากเกิดไฟไหม้เสียหายต่อต้นไม้ของสวนป่าจะต้องชดเชยค่าเสียหาย ตามความเห็นของคณะกรรมการฯ ที่ อ.อ.ป. แต่งตั้ง

7. ผู้รับข้อตกลงยอมรับที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสวนป่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปลูกสร้างสวนป่า

8. หากมีข้อปัญหาหรือข้อขัดแย้งกันระหว่างผู้รับข้อตกลงกับเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสวนป่าให้ถือความเห็นหรือดุลยพินิจของหัวหน้าสวนป่าเป็นที่ยุติ

3. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงาน

1. สวนป่ามีเครือข่ายแนวร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของสวนป่า และเป็นแนวร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ และลักลอบตัดไม้ ในพื้นที่สวนป่า

2. สามารถลดปริมาณเชื้อเพลิงในพื้นที่แปลงปลูกสร้างสวนป่า

3. คนในชุมชนรอบสวนป่ามีรายได้เพิ่มขึ้น และไม่ต้องเช่าที่เพื่อทำการเกษตร

4. สร้างความยั่งยืนให้กับผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้มีปริมาณเพียงพอ

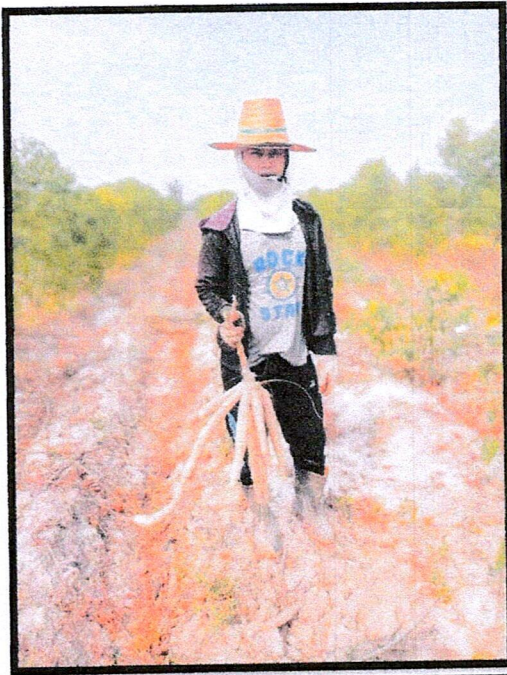
5. การอยู่ร่วมกันของพื้นที่ป่ากับการเกษตร เพื่อลดปัญหาการบุกรุกป่า

4. ประเด็นความรู้สำคัญ

เนื่องจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ระบบวนเกษตร จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งระยะสั้น (จากพืชเกษตร) และระยะยาว (จากต้นไม้) อีกทั้งการทำระบบวนเกษตร ยังเป็นการช่วยเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ เช่น การใส่ปุ๋ยที่น้อยลง การกำจัดวัชพืชน้อยลง ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกทาง และคนในชุมชนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆของสวนป่า

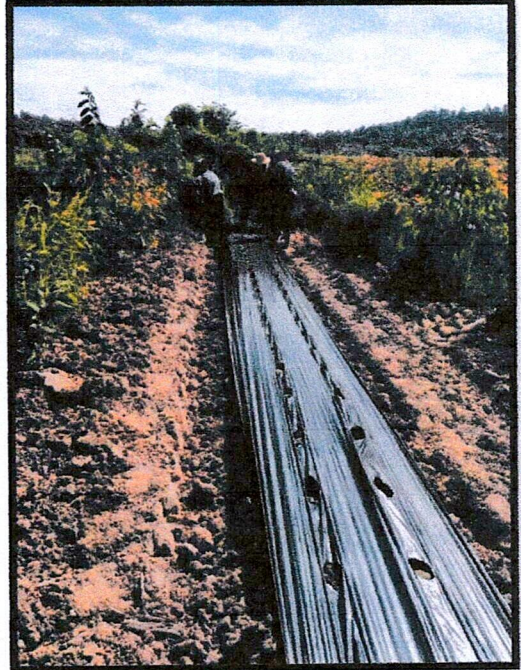
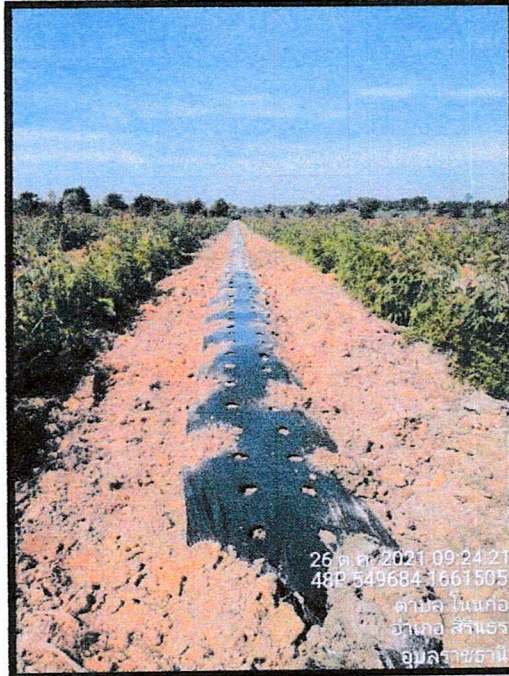
5. บทสรุป

1. การทำระบบวนเกษตร ปลูกลูกตาลปัดส ร่วมกับมันสำปะหลัง

2. การทำระบบ...

2. การทำระบบวนเกษตร ปศุศุคคาลิปตัส ร่วมกับแตงโม

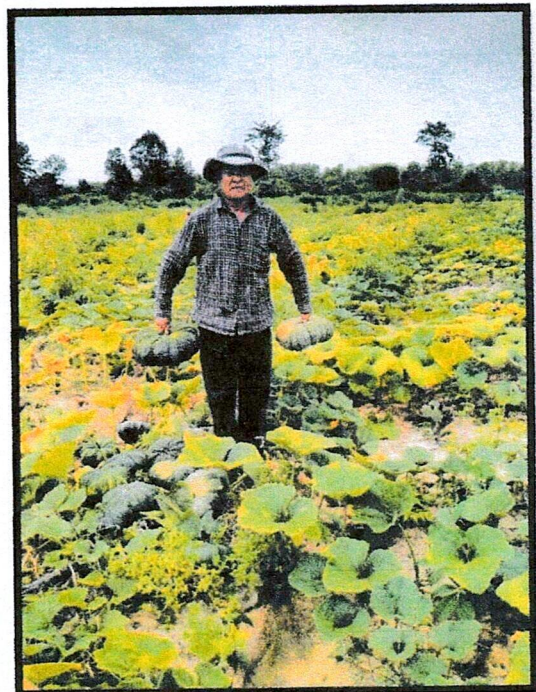
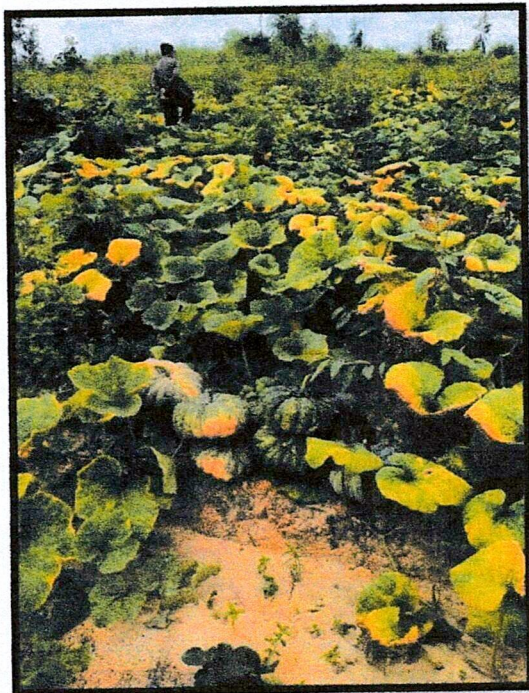
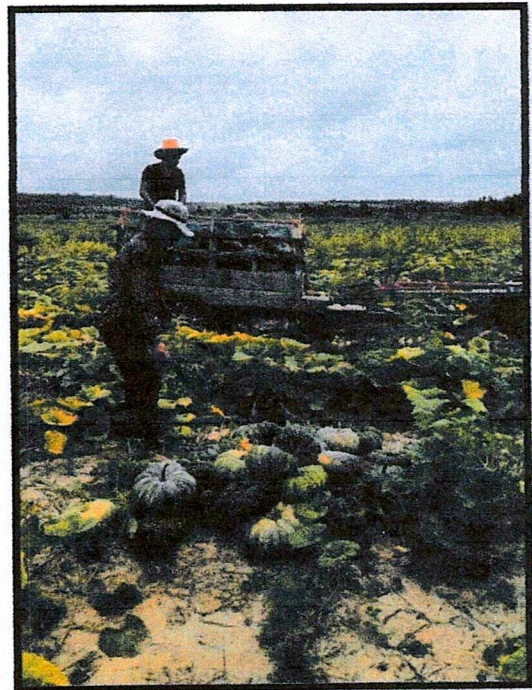
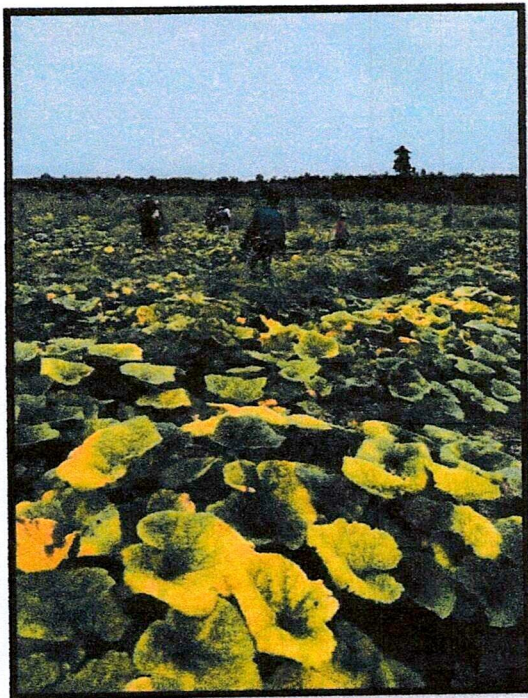

3. การทำระบบ...

3. การทำระบบวนเกษตร ปุ๋ยคอกคัลิปตัส ร่วมกับฟักทอง

ภาพประกอบ...

4. การทำระบบ...

4. การทำระบบวนเกษตร ปศุศุคคาลิปตัส ร่วมกับข้าวโพด

